

DEBRECZEN

A DEBRECZENI FÜGGETLENSÉGI ÉS 48-ASPÁRT HIVATALOS KÖZLÖNYE.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Piac-u. 12. (Bejárat a Nagytemplomtól felől.)
Telefon 330.

Előfizetési ár helyben, házhoz hordva:
Egész évre . 12.- kor. Negyedévre . 3.- kor.
Félévre . . . 6.- kor. Egy óra . . . 1.- kor.
Egyes szám ára 4 fillér.

Előfizetési ár vidékre, postán küldve:
Egész évre . 18.- kor. Negyedévre . . 4.50 kor.
Félévre . . . 9.- kor. Egy óra . . . 1.50 kor.
Egyes szám ára 6 fillér.

Hirdetések felvételnek
a kiadóhivatalban:
Horovitz Zsigmond papírzetében
Piac-utca 12. — Telefon: 330.

Vérlázító ellentétek.

Két jellemző és vérlázító képet tár föl a tegnapi és a mai nap e szerencsétlenül összeforrasztott monarchia politikai életéből.

Tegnap Budapesten talpra állt negyvenezer ember, hogy belekiáltssa a világba a nép nyomorúságát. Egy hatalmas tömeg fenyegető jajkiáltása zúgott át a Lajtnak, oda a Bécsben delegációzó uraknak is, hogy ebben a tejjel-mézzel folyó Khanaánban inség és nélkülözés a sorsa. Ugy sáfárkodjanak tehát a delegátus urak a nép vérével és vagyonával, hogy róla már csak a csontot és bőrt lehet lenyuzni.

Zúgott a megdöbbenő jajkiáltása azoknak, akik itt mind csak páriái a társadalomnak és az államnak, nyomorult eszközei néhány ezer kiváltságos ember alacsony magánérdekeinek, akiknek az uradalmi erdők csak koldusbotot termelnek, a mezők csak szolgásgót hirdetnek, akiknek egyetlen menszvárjuk egy hosszú nyomorteljes élet elől az amerikai kivándorlás. Ezeknek az inséges millióknak elfojtott érzése, fájdalma, panasza zúgott a budapesti munkásság kiáltásában a bécsi urak felé.

A Bécsben delegációzó magyar urak pedig ma azzal feleltek erre a megdöbbenő visszhangra, hogy süppedő bőr-

székekben, illatos szivarfüst mellett, megszavaztak ennek az inséges népnek a terhére száznyolcvan milliós rendkívüli hadi-terhet. Kilátásba helyezték az osztrák excellenciás uraknak azonkívül még azt is, hogy milliárdos követeléseiket se tarthatják valami örült, lehetetlen ábrándnak, mert, ha kell, kisajtolják a nemzetből ezt is. Azután versengve udvarolgattak, fölfelé, a birodalmi hatalmasságoknak, tülekedve azon, ki tudja kegyüket jobban kinyerni.

Pérfatlanul áll az alkotmányosnak hazudott abszolút monarchiák történetében is az a mód, ahogy ezt a száznyolcvan milliót megszavazták. Részletesen számot se adtak róla, hogy belőle mikor, mennyit és mikor költöttek ama silány ürrügy alatt, hogy annak elkövetése, hovaforodítása: állami és hadititok. Csak az előadó tekinthetett a költségvetésbe és néhány excellenciás urral közölhette. Egy kormányparti előadó lelkiismeretere van bizva egy huszmilliónyi lakosú inséges ország száznyolcvan milliót tevő vagyona, amit a vérünkben sajtoltak ki. Egy előadóra, aki csak bókákat hint a bécsi hatalmasoknak és dicshimnuszokat zeng az osztrák hadügyminiszternek. Így még egy hottenotta ország vagyonát sem kezelik, nem egy „alkotmányos” országét, ahol a közvagyon kezelőinek a legszélsőbb nyilván-

nosság előtt kell az utolsó garasig leszámolniok. A nagy külföldi államok sokkal jobban vannak szervezve kényszolgálatok terén, hogysen két évig kellene várniok, míg egy delegációs ülés révén bepillanthassanak Aehrenthal és Schönaich urak nyilvános hadi titkaiba. A külföldi államoknak egy cseppet sem fő azon a fejük, mit költött Schönaich az annexióra. Ellenben az adózó nemzet, az inséges ország joggal kíváncsi, hová szórták el verejtékes millióit. Az a hadititok nem ér föl azzal a gyanúval, mely a nemzet lelkében támad az ilyen felületes elszámolások nyomán és azzal az elvvel, hogy az ország millióinak a legszélsőbb nyilvános ellenőrzés alatt kell állania.

Csak a jelen parlamenti rendszer mellett történhet meg, hogy az ország vagyonával így disponálhat néhány bécsi excellenciás ur. Csak a mai osztályparlament produkálhat olyan sötét, szomorú és vérlázító képet, hogy míg egyfelül jajkiáltásokban tör ki a nyomor az ország fővárosában, azalatt odafenn Bécsben ellenőrzés nélkül, olvasatlanul szavazzák meg a horribilis milliók terheit egy idegen hadsereg céljaira, mely egész szervezetében, a magyar nemzet teljes mellőzésével, csak az egységes nagy-osztrák birodalom létezését hirdeti, céljait szolgálja és annak a hadügy-

Napoleon szerelmei.

Érdekes könyv jelent meg most Jénában. Durand tábornok feleségének, Mária Lujza császárnő udvarhölgyének hagyatékában találják meg azt az emlékiratot, amely most egy jénai cég könyvalaktan adott ki. A mű beviszi az olvasót az udvari élet kellemes közepére, Napoleonnak és feleségének termeibe. Megismertet bennünket az ezreféle elemekből összeverődött udvar minden gyöngésgével és intrikáival. Bemutatja Napoleont és feleségét koronán kívül, bemutatja őket, mint emtereket. A többé kevésbé pikáns izű történetekből hadd álljanak itt a következők:

Napoleonnak külön magánrendőrsége volt, amelyet nemcsak politikai célokra használt föl, de magánügyekben is nyomoztatott velük. Különös öröme szolgált, ha az udvari élet minden skandálumaitól értesült és sietett is a férjke feleségeik kalandjaival fölhozni. Ezzel a kíváncsiságával sikerült is neki egy alkalommal Belmuo hercegnőnek, Viktor tábornok feleségének ravaszágát is leleplezni.

— Nos, herceg, szólj egy napon a férjhez — az ön feleségének kedvese van.
— Tudom feleség! — válaszóit meglepetés nélkül a férj.
— Ki mondta ezt el önnek?
— Feleségem maga és éppen ezért nem hiszem el.
A hercegnő, aki ismerte a császár szo-

kását és kitűnő magánrendőreit, így előzte meg a lelepleztetést.

Napoleonnak saját szerelmeiről sok való és valótlán dolgot beszélnek. Általánosan ismert tény azonban az, hogy soha nyilvános szeretői nem voltak. Am azért szerelmi hisztóriákban legkevésbé sem szűkölködött a nagy császár. 1807-ben Varsóban megismerkedett Waiwske grófnővel és a lengyel szépség iránt határtalan szerelemre gyuladt.

Hosszu időn át tartott a császár és a grófnő szerelmi viszonya és a grófnő még Elba szigetén is fölkereste a császárt, hogy megoszolja vele fogságát. A császár azonban bár határtalanul szerette a grófnőt, nem fogadta el az önfeláldozó ajánlatot és három nappal ott tartózkodás után a grófnő elutazott Elba szigetére.

Sokat beszéltek a császárnak két ismert színésznővel való szerelmi kalandjáról. Egy este hirtelen elhatározta, hogy a „Français” színház stajját, Duchesnois kisasszonyt magához hivatja.

Amint a kisasszony megérkezését jelentették a császárnak, az meghagyta, hogy a kisasszonyt vezessék az ő hálószobájába melletti szobába, ahol a leány helyezze magát kényelembé.

A szegény leány engedelmesen teljesítette a császári parancsot és több mint egy óra át ült neglizsében a fűtetlen szobában. A reszkető leány végte is megunt a várakozást a hidegben és a szolgálval figyelmeztette a császárt a hidegben való várakozás kellemetlenségeire.

A császár, aki akkor még nem végezte el munkáját, bosszusan kiáltott föl: — A kisasszony elme! — És soha többé nem hívatta a kisasszonyt.

George kisasszony, ugyancsak a színháznak egy másik szépsége, volt a másik szerencsés, akit a császár magához hivatott. A császár, aki egész nap dolgozott és bosszankodott, rendkívül fölízgatott idegekkel vonult nyugalomra. Persze, a George kisasszonnyal eltöltött hosszú éjszaka mindenre inkább alkalmas volt, mint arra, hogy a császár idegei lecsillapodjanak.

És megtörtént az, hogy a császár éjjel két órakor nagyon rosszul lett, önkívületi állapotba esett. A színésznő nagyon megijedt, fejét veszve, elkezdett torkaszakadtából kiabálni és az összes csengőket működésbe hozta. Persze, az udvari népség rögtön összeszaladt, orvost hívtak, rövid idő múlva az egész palota föl lett lármázva. A láрма fölébresztette Josefina császárnét is, aki ijedten szaladt a császárhoz.

Amint Napoleon újból fölnyitotta a szemét: meglátta George kisasszonyt és mellette a feleségét. A különben is ideges császár a szégyenteljes helyzetre rettenetesen dühös lett, annyira, hogy újból önkívületbe esett. A minden tagjában reszkető színésznőt sietve eltávolították a palotából, de folyton éreznie kellett Napoleon haragját, aki az általa előidézett botrányt nem megbocsátani.

miniszternek egyetlen parancsszavára, — akinek a magyar delegátusok most olvasatlanul szavazták meg a nemzet ve-rejtékes millióit, — minden percben kész bemasirozni az alkotmány feldöntésére, az osztály-parlament szétkergetésére és a nemzet eltiprására.

De mindezeket csak az igazi nép-parlament segíthet.

Vita a házi csatlakozások körül.

A csatornázási bizottság ülése.

Érdekes ülést tartott ma a csatornázási bizottság, amely mai ülésén elfogadta a jövő évi munkaprogrammot, tárgyalt több csatornázási ügyet.

Meglehetősen meleg hangulatban folytak le a tárgyalások, amelyeknek során erős harcot kellett vívni a közegészségügyi mérnöki osztály minden pontnál fölhangzó, sokszor tárgyaltalan és céltalan akadékoskodásával.

Jelen voltak.

Az ülésen, amely délelőtti tizenegy óra-
kor kezdődött Kovács József elnöklété alatt jelen voltak: Acél Géza főmérnök, Haty Kálmán, Latinovics Mihály műszaki tanácsos, Dóczy Emil dr. alügyész, Tüdös Kálmán dr. főorvos, Debreceni Jenő világitási vállalati igazgató, Várady Géza főmérnök, Tüdös János dr. orsz. képviselő, Joó István közegészségügyi mérnök, Szlovák Jenő mérnök, Foris Gyula vállalkozó mérnök, László Imre vállalati főmérnök.

A házi kapcsolások csövei.

Haty Kálmán építés vezető előterjesztése nyomán hosszabb vita indult meg a fölött, hogy a házi csatlakozásokat idomdarabbal, vagy ferdeszög alatt egyenes csővel kapcsolják-e be a főcsatornába. Az építés vezető és a főmérnök az egyenes csővel való bekapcsolás mellett foglaltak állást, mert az egyenes cső sokkal kevésbé áll ki a főcsőből, mint az íves idomdarab és nem kell attól félni, hogy a csövek körül folyó munkáknál a csődarab könnyen eltörik, ami az íves kapcsolásnál fenforog.

A közegészségügyi mérnöki osztály kiküldötte ragaszkodott az íves csatlakozás alkalmazásához.

László Imre a vállalkozó cég főmérnöke kifogásolja az íves idomok alkalmazását, mert ezekkel nem lehet a főcsatornával egyidőben lefektetni a házi csatlakozást is.

Végül a csatornázási bizottság úgy határozott, hogy a vállalkozók készítsenek az ellenőrző mérnök terve szerint íves kapcsoló idomokat s néhányat próbaképpen alkalmazzanak, hogy a két alkalmazott forma előnye, vagy hátránya egymással szemben kitűnjék a gyakorlatban is.

A munkaprogramm.

Az építés vezető ezután bemutatta a vállalkozó munkaprogrammját, amely szerint a munkálatokkal jövő év decemberéig készen lesznek. Joó István felszólalása után a bizottság Acél Géza főmérnök javaslatára a munka-

programmot általánosságban elfogadja s utasította az építésvezetőt, hogy a főmérnökkel egyetértésben e program részletes kivételén változtasson a szükséghez és körülményekhez képest.

A házi csatornák mélysége.

A házi csatlakozások mélységére vonatkozóan kimondta a bizottság, hogy a házi csatlakozások csöveit 1:20—1:50 eséssel egy méter 60 centiméter mélyen, a gyalogjárók és a ház fala alatt két méter 50 centiméter minimális mélységben kell elhelyezni.

Előírják a csatornák költségeit.

Tekintettel arra, hogy a csatornázás sok helyen már készen van és hogy a munkálatok rohamosan készülnek el, a csatornázási bizottság fölkeri a tanácsot, hívja föl a háztulajdonosokat, hogy mindenütt, ahol az utcai csatorna készen van, gondoskodjanak a házi csatlakozások és az udvar csatornázásának elkészítéséről. A számvevőséget pedig utasítani kéri arra, hogy azokban az utcákban, ahol a csatornázás készen van, a háztulajdonosok terhére a csatornázási díjat írja elő.

A nagyerdő csatornázása.

Hosszabb vita indult meg a Nagyerdő csatornázásának dolgánál. Az ellenőrző közeg kifogásolta, hogy a tanács már engedélyt adott a Fried és Adorján cégnek arra, hogy a Nagyerdő csatornázási munkálatait már most megkezdhesse és befejezhesse és pedig a szerződéses egység árák s a városra kedvező föltételek mellett. A bizottság azonban tudomásul vette a tanács intézkedését.

Az aknafalazások.

Ujabb kifogásokat emelt Joó István mérnök a leszálló aknák oldalainak falazása ellen. Ő azt kívánta, hogy bádogsablonnal falazzák az aknákat, amelyeknek falai — szerinte — így tűkörsimák lesznek.

Acél Géza főmérnök amellelt foglalt állást, hogy az aknákat simított falazással lássák el, amelyen a por és piszok nem áll meg s amelyre nemcsak közegészségügyi szempontból, de azért is szükség van, mert ez aknákon kell azoknak is leszállani, akik esetleg a csatornát megtekintik. A bizottság végül nagy többséggel azt a javaslatot fogadta el, hogy az aknákat végig simított falazással lássák el.

Joó István mérnök erre kijelentette, hogy a határozatot föl kell terjeszteni a belügyminiszterhez.

Acél Géza főmérnök ezt nem tartja szükségesnek, mert itt nincs tervváltoztatásról szó.

Joó István azt állítja, hogy az ő hatáskörébe tartozik megállapítani, mit kell fölterjeszteni a miniszterhez.

Kovács József polgármester ezzel szemben megállapította, hogy az ellenőrző mérnöknek csupán az ellenőrzés a joga és kötelessége, egyéb nem.

Egyéb ügyek.

A bizottság kimutatta még, hogy a tetőlefolyó öntött vascsövekért s azok elhelyezéséért folyó méterenként 15 koronát fog fizetni.

Fölolvasták még az építésvezető és az ellenőrző naplót, mire a gyűlés délután két órakor véget ért.

A parlamenti harc küszöbén.

A holnapi ülés

A magyar delegáció november ötödikéig elhalasztotta tárgyalásait. A miniszterek és a delegátusok visszaérkeztek Budapestre, hogy résztvegyenek a képviselőház holnap ülésén.

Eredetileg csak egy napra tervezték a képviselőház ülését s ezért a delegáció pénzügyi albizottságát csütörtökre össze is hívták. Időközben azonban a kormány is kénytelen volt tudomást szerezni arról, hogy az ellenzék nem hajlandó szó nélkül túrni Khuenék üzelmeit s így a delegáció tárgyalásait a jövő hét szombatjáig elhalasztotta, mert kétségtelen, hogy a képviselőház egy ülésben nem fogja befejezni most tárgyalásait. Nevezetesen a horvát delegátusok lemondása körül várható hosszabb vita, amely miatt Lukács László pénzügyminiszter vagy az elnöki előterjesztések előtt fogja expozéja kíséretében előterjeszteni a jövő évi költségvetést, vagy pedig elhalasztja a horvát vita befejezése utánig.

A delegációról visszaérkező politikusok mint érdekes hírt hozták haza, hogy báró Schönaich közös hadügyminiszternek sokszor emlegetett lemondása most már befejezett ténynek tekinthető. Egészen határozottan állítják Bécsben, hogy a januári delegációk előtt már nem ő fogja képviselni a hadügyi kormányt. Bukásának okát pedig abban látják, hogy ő megállapodott a mult kormánnyal a katonai kérdések megoldását illetőleg s ezért az osztrákok lemondásra kényszerültek. Az osztrákok segítségére jött a Khuen-kormány, amikor tudvalevőleg úgy vette át az ügyek vezetését, hogy a nemzeti aspirációkból nem csinál káoszt.

A bankszabadság meghosszabbítása most már kétségtelenül nem fog sikerülni a kormánynak. A készfizetések fölvetését már elejtette a Khuen-Lukács-férsaság s így elvesztett minden reménye annak, hogy a bankszabadság meghosszabbításáról szóló törvényjavaslatból törvény legyen. De még a költségvetés és az indennitás sorsa is annyira veszélyeztetve van, hogy az 1911. év ismét exlexben fog beköszönteni. A függetlenségi ellenzék szántiz főnyi csapata, — amelyet hatalmasan támogat az a tény, hogy a Kuria minden munkapárti mandátum ellen beadott petícióra nézve elrendelte a vizsgálatot — a legerősebb harcot fogja elkezdeni a kormány merényletei ellen.

A katolikus egyház iskolasegélye.

A jog- és pénzügyi bizottság ülése.

A jog- és pénzügyi bizottság ma ülést tartott, amelyen a közgyűlést megelőzően az oda kerülő ügyeket tárgyalták.

Hosszabb vitára csupán két tárgy, a katolikus egyház iskolasegélye és az új villamos gépek szállítása tárgyában beadott felelkezés idézett elő.

Ma már az egész Debreczen hölgyközönsége bámulatos olcsóságáról beszél.

A Budapesti Csipkeáruház fiókjülete

csak a Budapesti Csipkeáruház fióküzletének üzemeltetésére. Kizárólag alkalmi vételek! Naponta érkeznek ujdonságok! Színésznőknek nagy árkedvezmény! Pontos, szolid kiszolgálás! Tessék a címre figyelni!

SAS-UTCA 4. Bejárat a Kossuth-utca felől.

A gazdáknak ama kérését, hogy a város a Vajdapoloson marhahajtó utat nyisson rövidesen elutasították, pedig az egész dolog 2000 koronába kerülne, amivel a gazdaközönségnek fontos érdeke nyerne kielégítést és aminél nagyobb ajándékot kaptak már mások kevésbbé fontos célból.

Jelen voltak.

Jelen voltak az ülésen Vargha Elemér tanácsnok elnöke alatt Magoss György, Aczél Géza, Kernhoffer József, Csanak József, Márk Endre, Debreczeni Jenő, Sinka Sándor, Dr. Fejér Ferenc, Kertész István, Roncsik Lajos, Dr. Tóth Emil jegyző.

Felebbezés egy árverés ellen.

A villamos vasúthoz a villamos erőt a világítási vállalat fogja szolgáltatni. A telepet tehát ki kellett bővíteni, új gépekkel stb. felszerelni. A város pályázatot hirdetett a gépek és tartozékai szállítására. A beérkezett pályázatok közül a Ganz cégé volt a legelőnyösebb a gépekre, az áramkapcsolásra pedig a Blau és Lukács cég tette a legjobb ajánlatot. A tanács a gépszállítással tehát a Ganz gyárat, az áramkapcsoláshoz szükséges felszerelésekkel pedig a Blau és Lukács céget bízta meg.

A Blau és Lukács cég ezt a határozatot megfelebbezte azzal az indoklással, hogy az ő ajánlata a gépek szállítására a legolcsóbb. Kéri tehát az erre vonatkozó tanácsi határozat megsemmisítését.

Debreczeni Jenő: A közszállítási szabályrendelet értelmében a magyar ipar terméket elsősorban veendőket figyelembe, még az esetben is ha azok drágábbak, mint a külföldi ipartermékek. Itt mind a két cég magyar és a Ganz gyár szállítása megbízhatóbb. Itt már befejezett ténnyel állunk szemben s a gépek már megis érkeztek.

A bizottság a Blau és Lukács cég felebbezését elutasítandónak javasolja.

A katolikus iskola segélye.

A város a róm. kath. egyház iskolának céljára a status quo alapján iskolasegélyt szavazott meg. Ezt a róm. katolikus egyház magára sérelmesnek vette, az összeget kevésnek találta s felebbezett a közigazgatási bizottsághoz, amely a status quo alapján felemelendőnek találta a segélyösszeget s felhívta a várost a különbözet kifizetésére.

Előadó ismerteti az ügyet. A közigazgatási bíróság helytelenül számított, mert a róm. kath. polgárok közé felvette a Debreczenben állomásozó katonaságot is. Ez pedig a tisztii ügyész szerint nem helyes. Javasolja tehát, hogy a bizottság az ügyet tegye vissza a tanácshoz és a polgármester bizassék meg, hogy a közigazgatási bírósághoz újra felvételi kérvényt adjon be ez ügyben.

Márk Endre hozzájárul a t. ügyész javaslatához, de megjegyzi, hogy a rendes segélyt ki kell fizetni a róm. kath. egyháznak.

A bizottság a főügyész javaslatát elfogadta.

Elutasított kiegészítések.

Több ebesi, szepesi és kösülyszegi birtokos kérvényt adott be, hogy a Vajdapolos mellett a város a hortobágyi legelőre marhahajtó utat létesítsen.

Aczél Géza főmérnök elkészítette a költségetvetést, mely szerint az ut 2118 koronájába kerülne a városnak.

Dr. Fejér Ferenc javasolja az ut kiépítését.

Kertész István szintén fontosnak tartja az ut létesítését.

A jog- és pénzügyi bizottság javasolja az ut létesítését, ha a gazdaközönség az ut költségeit biztosítja, a területet pedig ingyen engedí át a város az ut céljaira.

Apróbb ügyek.

A városi tanács úgy határozott, hogy mikor valamelyik rendőr szolgálatából kilép, egyenruháját tartozik visszaadni a városnak.

A bizottság ilyen értelemben határozott. Ezután tárgyalták a honvédelmi miniszter azon rendeletét, mely szerint a törvényhatósági állások betöltésénél a 6 évet kiszolgált altisztek előnyben részesítendők.

A jog- és pénzügyi bizottság Debreczen városára nézve a rendeletet nem tartja elfogadhatónak.

Az erdőmester a nagyerdei kertészeti kiadások fedezésére 2000 korona póthitelt kér, amelyből a nagyerdei park rendeztetnék.

A bizottság 1000 korona póthitel megszavazását javasolja.

A szanatorium egyesület estélye.

November 5-énszombaton lesz.

Erősen dolgozik a rendezőség, hogy a november 5-iki nagy estély felejthetetlen legyen.

A Bika díszterme mozgalmas lesz ez estélyen. Pont 9 órakor kezdődik a cabaret, melynek összeállítására Horváth Kálmán rutinnir munkája. Utánna tombola és tánc. A teljes műsort a napokban közöljük.

Addig is eláruljuk, hogy Thury Elemér humoros előadást fog tartani a világ teremtéséről, Szilassy Etel táncol és énekel, Horváth Kálmán énekl a „Hulló falevelei”, Ligeti és Nádor új kuplékat énekelnek, Fábrián Margit és Zoltán István egy dialogot adnak elő Molnár Ferencről és egy tréfa lesz, melynek címe az „Apajelölt” a két főszerepben Horváth Kálmánnal és Nádor Zsigával. Miske Aranka szintén táncol és kuplézik, próza számokkal Császár Kamilla és Kardos Géza szerepelnek.

Jegyek Antalfynál kaphatók.

Minden magyar szívhez

Hogy pusztulnak erdélyi testvéreink.

Erdélyből — az „Elnémult harangok” hazájából — ismét kiáltó szó hangzik.

Ezuttal a Marostorda vármegyei, marosszentannai magyar református leányegyház emeli föl esdeklő szavát minden magyar szívhez.

Marosszentanna egykor tiszta magyar falu volt s most négyötödrészben oláh.

És most, mint nekünk jelentik, a magyarság egyetlen mentővára, a református templom — ahol annak a még meglevő 400 magyarnak Isten és haza szeretetét hirdetni lehet — omladozóban van. „Mátyás harangja” — mely az Ur 1490-ik esztendejétől fogva intí ama hely magyarságát hitének, nemzeti voltának megőrzésére, ha elnémul, talán örökre elhal a magyar szó is Marosszentannán.

Düledező református templom, omladozó torony másult is van.

Ez a mi egyházunk sok helyt jár rongyokban. De amikor Erdélyből, a nemzetiségek emez eldorádójából, ahol valóban minden magyar református templom a magyarság vára, védőbástyája is, hír jön düledező magyar templomról: a szívünk elszoruls úgy érezzük, hogy az oláhság térfoglalása egy lépéssel ismét előre haladt.

Erdélyben az „Elnémult harangok” száma immár egész sereg.

Régtől fogva való, megdöbbentő progresszivitással haladó folyamat az, amit ott e tekintetben észlelhetünk.

Nem keressük, kik voltak a múltban a bűnösök azért, hogy az erdélyi magyar falvak egész sorozata eloláhosult.

Ma a jelennel kell törődnünk, ha Erdélyt küzdelem nélkül feladni nem akarjuk az oláhoknak.

Az eddig tett intézkedések: egy-egy erőltetett törvény, kicsinyes felekezeti szempontoktól vezetett közoktatásügyi minisztertől egy-egy rossz közigazgatási intézkedés, tapintatlan alispánoktól nem nemzetmentő intézkedések.

Az erdélyi magyarságot csak a magyar társadalom öntudatos ébredése, magyar szíve mentheti meg.

Ily célból kiáltjuk világgá a marosszentannai ref. egyház hozzánk intézett esdeklő szavát. Hallja meg kiáltó szónkat minden magyar ember, akinek az erdélyi magyarság sorsa a szívében fekszik.

Jusson eszébe mindenkinek, hogy minden fillér, amit a marosszentannai magyar ref. templom fölépítésére ad: hatalmas védelmi eszközt szolgáltatja az erdélyi magyarság küzdelmének és adománya a magyarok istenének áldása lesz.

Női Chewreaux és Box gombos és füzös Czipők
4 forintért kaphatók a

Központi Cipő és Kalap Nagyáruház-ban
„Központi” címre tessék figyelni! **Piac-u. 41.**

Az adakozások, mint nekünk Maroszentannáról jelentik, immár megkezdődtek. Akiknek az Ur legkevésbébbet juttatott a földi javakból, azok siettek legelőször a maroszentannai magyar ref. egyház felségelésére: a m. kir. csendőrök.

Végeladás
van
GLÜCK EDE
cipőüzletében
a Kistemplommal szemben
a Barakban.

Megérkezett az aviatikus.

**G. W. Hamel a nyulasi repülő-
tőren.**

A tegnap déli gyorsvonat egy érdekes embert hozott közzénk. G. W. Hamel egy származására Londoni tipikus angol fiú, de az aviatikában megfranciásodott, mint utitársa a Blerió gyár szárny szerkezeti osztályának művezetője: Lapege Viktor.

A vasúti állomáson a helyi sajtó képviselői és Letzter József a repülés rendezője várták őket. Letzter régi ismerősként üdvözölte a két szinpatikus külsejű ur embert, a sajtó képviselői pedig kellemesen voltak meglepve attól a benyomástól, melyet a fiatal angol gentleman és francia utitársa a bemutatkozás első pillanatában keltettek.

Hamel első érdeklődése természetesen a repülőgép volt, amellyel utjában Bécsben találkozott és azt hitte, vele egyidőben fog megérkezni. Miután megtudta, hogy még nincs itt, rögtön a gyorsáru osztályra sietett és kérte az osztály vezetőjét, adna fel egy sürgőnyt Budapestre, hogy gépét azonnal továbbítsák.

Azután nagy szeretettel mesélte, hogy hogyan került ő Debrecenbe, ahova barátjának Blandardnak kellett volna jönnie.

Hárman repültünk Letzternek Párizs mellett. A repülés után nem tudott választani közülünk, hát sorsot húzott kezdő betűnkkel. Elsőnek Blandardot, másodiknak engem húzott, harmadiknak maradt Guec.

Szomorúan mondotta, látják uraim erre mily szükség volt. Blandard barátom Mournelonban a Brüsseli versenyekre való treningje közben lezuhant, gépe összetört, karja gipsz között pihen és így vagyok én itt a 11-ös sorszámú.

— Megeshetett volna, hogy helyettem a 11-as számú Guec jön, de hála a gondviselésnek, jobban örülök, hogy én vagyok itt és remélem, önök sem fogják sajnálni ha vasárnap repülni látnak.

Érdeklődött a Hortobágy iránt melyről már Angliában hallott és azt képzeli a világ legszebb repülő helyének.

A délibábot a sahara sivatagon látta,

de honfitársaitól tudja, hogy a hortobágyi fatamorgana szebb és azért képes lenne kirepülni, ha biztosan tudná, hogy láthatja.

Étkezés után az újságírók és Letzter József társaságában a nyulasra ment, hogy a repülőteret láthassa. Nagyon tetszett neki a terep, csak arra kérte Letztert, hogy a hepelés helyeket zászlókkal jelölje, mert lezállásnál ez a gép drága csavarját eltörné.

A hangár méreteit lépésekkel kijelölte, még pedig nem eredetileg tervezett helyén, hanem az L. alaku nézőtér közepén, hogy a közönség a gépet a nézőtér mindkét oldaláról egyformán láthassa.

Nagyon tetszettek neki a nyuláson gyakorlatozó újoncok és még jobban a lóversenyterre igyekvő huszárok.

A nyulas felett egy csapat varió vonult el, felkiáltott:

— Látják, ezek a jó Blerió gépek, de vasárnap én is fogok ilyen magasan röpülni.

Az elhagyott asszony bosszúja.

**Leszámolás a vadházasság
után.**

Fővárosi tudósítónk jelenti: Wallach Andrásné házimesterné volt a József-köruton, de évekkel ezelőtt elhagyta a férjét, Örsi János csaposlegény kedvéért. Ugyanakkor Örsi is elhagyta a családját és közös háztartásra lépett Wallachnéval, hogy együttesen korcsmát nyissanak. Wallachné addig is, amíg korcsmához jutottak, állandóan pénzelte Örsit; a korcsmavételhez pedig egy összegben 450 koronát adott át neki.

Két évig éltek együtt a vadházasságok, ekkor azonban Örsi kezdett elhidegülni az asszony iránt és kijelentette, hogy eladja a korcsmát, mert vissza akar térni a családjához. Tényleg el is adta a Komócsy-utcában lévő üzletet, de az eladási árból Wallachné nem kapta meg a pénzét. Örsi hallani sem akart arról, hogy visszaadja neki a korcsmavételhez adott összeget és csak nagy fenyegetések után adott az asszonynak 205 koronát. Amikor ezt a pénzt Örsi átadta az asszonynak, így szólt hozzá:

— Itt van a pénz, de ezzel azután visszavásároltam tőled a szabadságomat. Semmi közünk sincs többé egymáshoz.

Ettől fogva Örsi szóba sem állt az asszonnyal, aki többször kísérletet tett arra nézve, hogy visszahódítsa magához a keményszivű embert.

Wallachné mint egy örült bolyont gott a főváros utcáin, lakása sem volt az éjjel megleste Örsit a Wesselényi-és Kertész-utcák sarkán. Szó nélkül revolvert rántott elő az asszony és azt kétszer Örsire sütötte. Az egyik golyó a jobb lapockáján találta Örsit, aki súlyosan megsebesült, úgy hogy a Rókus-kórházba kellett szállítani.

A merénylő asszonyt bevitték a főkapitányságra, ahol letartóztatták.

**A 'Debreczen' szerkesztősége és
kiadóhivatala Piac-utca 12. sz. a.**

Kohn Henriket szabadon bocsátották.

**Tizezer koronát tett le
biztosítékul.**

Nagy feltűnést keltett tegnap a hír, hogy a rendőrség a Kossuth-utcai tolvajlással kapcsolatban, Kohn Henrik zálogház-tulajdonost a tegnap esti órákban letartóztatta.

Kohn Henrik elfogatása ugyanis szoros összefüggésben van azzal a betöréssel, amelyet július 8. és 9. közötti éjjel követtek el a Kossuth-utca 15. számú zálogházban.

A nagy izgalmat és feltűnést keltő betörésről annak idején sok szó esett, mert igen sokan károsodtak meg általa. Mint ismeretes, a betörést a padláson át követték el. A plafon ugyanis fából volt s ezen olyan rést vágtak, amelyen egy ember könnyen beférhetett.

A rendőrség a vizsgálatot nagy készséggel indította meg és nemcsak Debrecenben, hanem egész országsszerte nyomoztak az ismeretlen tettesek után. A nyomozásnak azonban mindeddig nem volt eredménye.

Tegnap aztán szenzációs fordulatot vett az ügy Kohn Henriknek, a tulajdonosnak a letartóztatásával.

A zálogházból ugyanis leveleket küldözgettek szét azon zálogjegyek tulajdonosaihoz, akiknek a betörés alkalmával eltűnt egy-egy tárgyuk, hogy amennyiben a zálogjegyet meghosszabbítani, vagy kiváltani akarja, az illető jelentkezhetik a zálogházban.

És ez keverte gyanúba Kohn Henriket. Mert azok a zálogtárgyak, amelyek kiváltására, vagy meghosszabbítására Kohn levelet írt, fel voltak véve abba a lajstromba, amelyet a betörés után az eltűnt értéktárgyakról készítettek.

Kohn ezekre a tárgyra vonatkozólag azt állította, hogy azok időközben megkerültek, a rendőrség mégis megindította a vizsgálatot és Mile Pál tb. kapitány tegnap délután beidézte Kohnt s rövid kihallgatás után közölte vele, hogy letartóztatja.

Kohnt tegnap reggel átkísérték az ügyészséghez, hol délelőtt hallgatták ki.

Gáthy Bálint az ügy alapos tanulmányozása után azt az indítványt tette, hogy Kohn Henriket tizezer korona óvadék ellenében bocsássák szabadon. A letartóztatott kereskedő védője, Révi Nándor dr felajánlotta az óvadékokat, sőt kijelentette, hogy azt még a mai nap folyamán deponálja.

A kaució letevése megtörtént, mire a tegnap délelőtt ülésező vádtanács már foglalkozott az ügygyel.

A vádtanács elfogadta a biztosítékot s elrendelte Kohn azonnali szabadon bocsátását.

A határozatot 1 óra után közölte a vizsgálóbíró Kohnnal, aki úgy fél kettő után már védője és felesége kíséretében elhagyta a törvényszék épületét.

A rendőrség a felek kihallgatását mindezek dacára tovább folytatja.

ÉK SZER EK, ÓRÁK, EZ ÜSTNEM ÜEK legolcsóbban, teljes bizalommal közkedvelt ékszerész és órás üzletében, **DEBRECZEN,** **Rose Dezső** Piac-u. 55. Javítások és ékszer átalakítások izlésesen és olcsón eszközölteknek

Munkáslakások Debrecenben.

Vita a jog- és pénzügyi bizottság ülésén.

A világitási vállalat igazgatójának előterjesztése nyomán érdekes ügyet tárgyalt ma a jog- és pénzügyi bizottság. E fontos kérdés, amelynek fölvetéseért elsősorban Körner Adolf tb. főjegyzőt illeti meg az elismerés, az első munkáslakások létesítése volt.

Kétségtelenül igazuk volt azoknak, akik Körner Adolf főjegyző és Debreceni Jenő igazgató ama terve ellen, hogy a csapatkórházat engedje át a város munkáslakások céljaira, azt az ellenvetést hangoztatták, hogy a munkások számára nem tömeglakást, hanem családi lakásokat kellene teremteni ez volna méltó intézkedés Debrecen városához.

Azonban sajnos, abban viszont Körner Adolf főjegyzőnek és Debreceni Jenő igazgatónak van igaza, hogy számolni kell az adott körülményekkel s a kisebb jót is el kell fogadni a sokkal rosszabb helyett.

Örömmel lehet megállapítani, hogy azok is, akik a tömeglakások ellen szólaltak föl, készségesen segítenek előt, hogy munkáslakások létesüljenek.

A tárgy különben az volt, hogy Debreceni Jenő a világitási vállalat azt kérte a várostól, hogy engedje át számukra a régi csapatkórházat. Ezt azután átalakítják és harminckét munkáslakást készítenek abban, amelyeket heti 4-5-6 koronáért gázgyári munkásoknak adnának bérbe. A városnak ez erkölcsi és anyagi hasznot is jelentene, mert így 7800 korona évi bért kapnának.

A körül folyt azután a vita, hogy az itt létesítendő lakások jók volnának-e a munkásságnak s hogy a kórházat nem kellene átengedni Békési Rózsának szappangyár céljaira.

Az ülésnek erről szóló részletéről a következő tudósítás számol be.

A régi csapatkórház telkének a sorsa felett határozott ezután a bizottság. A csapatkórház telkét kéri a világitási vállalat munkáslakások céljára, Békési Rózsai pedig szappangyár telep számára.

Debreceni Jenő ismerteti az ügyet. Ami az anyagiakat illeti a két ajánlat egyformán előnyös a városra, de humanizmus szempontjából elsősorban kell figyelnibe vennünk a világitási vállalat kérelmét, amely lehetővé teszi, hogy a munkások állandósítsassanak a vállalatnál.

Aczél Géza: E kérdésben természetes, hogy a szociális szempontokat kell figyelembe venni, de elhibázottnak tartaná, ha az egészségügyi szempontoknak meg nem felelő tömeglakásokat építené a munkásoknak, kaszárnyaszerű stílusban. Külön kis munkáslakásokat kell építeni külön telkekkel. A régi csapatkórház pedig ez utóbbi célokra nem alkalmas. Ami a Békési Rózsai szappangyárát illeti, azt már ki kellett telepíteni a városból, mert egy ilyen gyár bent a városban közbiztonsági és közegészségügyi szempontokból is veszedelmes. Viszont közzagassági szempontokból meg kell ragadnunk az alkalmat, hogy egy ilyen gyár kint a város határában fejlődésnek indulhasson stb. Békési Rózsának adná a telket.

Debreceni Jenő szintén kihelyeződnek

tartja szappangyárát, de akkor a csapatkórház helyénél is messzebb eső területre kell elhelyezni. Ami a pavillonszerű munkáslakásokat illeti, azok nagyon ideálisak, de ezeket a lakásokat a mi munkásaink nem tudják megfizetni. Most még veszélyesebb helyeken laknak a munkások egészségügyi szempontokból, most még jobban ki vannak téve a járványos betegségeknek.

Márk Endre: A kaszárnyaszerű munkáslakások ellen szól fel. A munkások öszezsufoltan jobban ki vannak téve a járványos betegségeknek. A szappangyárát pedig erről a szépen fejlődő városrésztől még is csak ki kell helyezni. A Békési Rózsai ajánlatát fogadja el.

A jog- és pénzügyi bizottság javasolja, hogy a telek, a világitási-vállalat munkásainak számára építendő munkáslakások céljára engedtesék át.

SZINHÁZ.

Heti műsor.

Szerdán Baccarat szimfónia. Csütörtökön Szerelmes asszonyok operette újdonság. Pénteken Szerelmes asszonyok operette. Szombaton Szerelmes asszonyok operette. Vasárnap délután Csákó és kalap móka. Este Szerelmes asszonyok operette.

* **A Csapodár.** Victorien Saedon kedves öreg vigjátékát elevenítette föl a debreceni színház új betanulással — mint a színlap mondja — mert a betanulás hiányzott legjobban a darabból. A szereplők különösen Thury Elemér s mellette Deésy Alfréd és Huzella Irén sok kedvvel, jól játszottak. Különösen bájos volt Thieryné Csige Böske. A közönség általában jól fogadta az előadást, sokat kacagott és tapsolt. Annál türelmetlenebb volt az első felvonást követő igen hosszú — husz percesszűnet miatt. A sugót többször hallottuk, amint igyekezett az ujonnan betanult szöveget a szereplőknek emlékeztetébe hozni. A szereplők ez a kevésbé jól tudása gördített néhol akadályokat az elé, hogy a darab vigjátéki gyorsasággal pergejen le.

* **Színházi hírek.** A színházi iroda közli: **Strelinger Annuska fellépte.** Érdekes vendégszereplés lesz részben közönségünknek jövő héten. Egy bájos kis gyermeklányban lesz alkalmuk gyönyörködni, aki még gyermek cipőit sem nyitotta el és máris egy kis művésznő. A kis Annuska először Máramaroszigeten lépett fel egy hónappal ezelőtt (ez volt első fellépte a világot jelentő deszkákon), akiknek alkalom volt látni az elragadtatás hangján beszélni a kis primadonnáról. — **Szerelmes asszonyok.** Ma tartják a főpróbát a csütörtöki premierből, mely ugyancsak igénybe veszi a színház erőit. Nagyon szépek az új jelmezek és nagy hatásúnak ígérkezik a III. kép éjjeli karneval jelenete, melyben a szebbnél-szebb ének és táncszámok váltakoznak.

Holttest a vasuton.

Büntény-e vagy öngyilkosság?

Érdekes eset foglalkoztatja most a püspökladányi csendőrséget.

Ma hajnalban ugyanis a 86 és 87. számú órházak között a pályatesten egy holttestre bukkantak a munkájukra menő vasuti munkások. Rögtön jelentést tettek az esetről, mire a hatóság emberei azonnal megjelentek a helyszínen és kikutatták a szerencsétlen embert, hogy kilétét megállapíthassák. Találtak nála egy munkáskönyvet, amely Polcer Mihály

nyitrai származású, ujvidéki illetőségű 32 éves molnármester nevére volt kiállítva. Más semmimem volt nála. Fején és karján voltak súlyos sérülései.

Halálának körülményei azonban gyanúsak, úgy, hogy arra vonatkozólag háromféle esetre is lehet következtetni. Nevezetesen, vagy öngyilkos volt az illető s mint ilyen gurította tovább a mozdony; vagy szerencsétlenség történt vele, vagy pedig kirabolták és gyilkosságnak esett áldozatul. Erre utalnak a sérülések, amelyek mind olyan természetűek, hogy ütésből is származhatnak.

A csendőrség ezirányban megindította a nyomozást és nem lehetetlen, hogy annak megis lesz az eredménye.

A szerelmes legény bosszúja.

Lövöldözés a panorámában.

Nagy lövöldözés zaja verte fel ma déltájon a vásáros, vidám hangulatot. A járóelők ijedten csoportosultak Princ Sándorné sátra körül, amelyből hatalmas revolverlövések hangzottak. Egy szerelmes legény lőtt rá a kedvesére, mivel az nem akarta meghallgatni.

Az eset részletei különben a következők. Ábramer Jakab panorámásnál mint segéd volt alkalmazva még évekkal ezelőtt Korsós Lajos. A legénynek itt hamarosan szemetszurt az Ábramerrel együtt élő Hajdu Ilona, kibe rövidesen bele is szeretett. Ettől fogva örökösen üldözte az asszonyt szerelmi ajánlataival, azonban az asszony hajthatatlan maradt. Később, épen emiatt, el is bocsátotta Ábramerrel. A legény azonban így sem szűnt meg üldözni az asszonyt. Minden vásáron utána ment és föl-fölkereste. Így jött utána Debrecenbe is. Amint itt találkozott, a legény utána kiáltotta: Vigyázz, mert a debreceni vásár után táncolni fogsz velem!

Ma aztán, mikor Ábramerék déltájban bontották a panorámát, az asszony átment egy pár percre a szomszédja sátrába, Princ Sándornéhoz. Itt történt a lövöldözés.

A legény ugyanis megláthatta, amint bement. Utána ment tehát és minden szó nélkül előrántotta a revolverét és abból az asszonyra lőtt háromszor, melyek közül egy golyó az asszonynak a jobb alsó karját találta, egy pedig a mellébe furódott.

A súlyosan sebesült asszonyt a mentők beszállították a közkörházba, a lövöldöző legényt pedig a rendőrség letartóztatta.

UJDONSÁGOK

Pusztateleki Dankó Bela

Súlyos veszteség érte a Pusztateleki Dankó családot a nagyrabecsült és köztiszteltekben álló Dankó Bélának az elvesztésével, akinek halála városzerte mély részvételt keltett. A kora végst ért Dankó Bélának tegnapi volt a temetése. A háznál Szele György református lelkész mondott megható imádságot, a Városi- és Szent László munkás dalegyetlet úgy a háznál, mint a sírnál gyászdalokat énekeltek. Azután a Széchenyi-utca 28. számú házból az elhunytat számos tisztelői a Kossuth-utcai temetőbe kísérték ki. A család a következő gyászjelentést adta ki:

Szomorodott szívvel tudatjuk a felejtetetlen szerető jó férj, vő és sógor, néhai Pusztateleki Dankó Béla folyó hó 22-én délelőtt 11 órakor, életének 35-ik, boldog házasságának 6-ik évében történt gyászos elhunytát. Kedves halottunk földi részei folyó hó 25-én délelőtt 10 órakor fognak a Széchenyi utca 28-ik számú házunktól, a refor-

mátus egyház szertartása szerint tartandó rövid ima után, a Kossuth-utcai temetőben örök nyugalomra helyeztetni. Végtisztesség-tételéről rokonait, barátait fájó szívvel értesítjük. Debrecen, 1910. október hó 22. Adás és béke drága poraira! Bánatos neje: özv. Dankó Béláné szül. Nagy Erzsike. Apósa: id. Nagy József. Sógornői és sógorai: Nagy Mariska, ifj. Nagy József nejevel, Nagy Imre nejevel, Nagy Lajos nejevel. Testvére: Dankó Erzsike Gyulai Gáborné. Nagynéje és nagybátyja: özv. Hegedűs Sándorné, id. Liptay József családjával.

A koporsóra a következő feliratu koszorukat helyezték: Bélának—Erzsikéd. Felejthetetlen jó fiannak Édes apád. Pihenj csendesen kedves jó Bélám — Mariska. Sírí álmod legyen csendes „Eszike és Jóska”. Emléked élni fog közöttünk Juliska és Imre. Kedves Bélánk Isten veled Rózsi és Lajos. Isten veled Béla, Nyugodj békével. Keresztapának, Mancika. A jó rokonnak a Vásáry család. Szeretők jeléül Böszörményi Pál és neje. A legjobb barátoknak Piri és Karcsi. Szeretett Bélánknak Molnár bácsi és családja. Szeretett rokonunknak a Gyarmathy-család. A jó barátoknak Ekly és neje. Nyugodj békével kedves Bélánk Szabados Vilmos és neje. Kegyelete jeléül Horkay bácsi Dankó Bélának. Pihenj csendesen Juliska és Pista. Felejthetetlen sógorunknak Némethy János és családja. Jó főnököknek — Juliska. Bélának Derzsy nővérek. — Isten veled Gebauer Károly — Özv. Balogh Jánosné. Nyugodj békével, Isten veled Jóska és Margit. Szeretünk jeléül, Nagybátyád és családja. A jó főnökünknek, A férfi személyzet. Részvétünk jeléül, Győri Mihály és neje. A jó rokonnak, Horváth Imre és családja. A jó Béla bácsinak Margitka. Öszinte részvéttel Özv. Báthory Imréné és családja. Szeretett keresztapának Ilonka és Aranka. Igaz jó barátoknak Antal József. Felejthetetlen barátunknak Klein Vilmos és neje. Kedves Bélánknak Miklós és Rózsi. Részvétünk jeléül A Fehérlay család.

— **Ülések a városházán.** Holnap délelőtt a műpártoló egyesület hölgybizottsága tart ülést a városházán. Az ülésen a képzőművészeti kiállítás ügyét tárgyalják. — Délután 5 órakor a Patronázs-egyesület tarja ülését, melyen a fiatalok büntetéséről lesz szó.

— **Tartalékos tisztek bemutatója.** Tartalékos tisztek, tisztviselők bemutatására a m. kir. debreceni 3. honvéd kieg. parancsnokságánál folyó évi november hó 4 én, utóbemutatása pedig november hó 14-én tartatik. A tartalékos zászlósok, hadapródok és hadapród jelöltek bemutatása a m. kir. debreceni 3. honvéd kiegészítő parancsnokságnál folyó évi november hó 7-én utóbemutatása pedig november 16-án tartatik.

— **Tanárok gyűlése.** Az országos polgári iskolai tanárok egyesületeinek tiszavideki köre november 7-én tartja meg Debrecenben évi rendes közgyűlését, amelyre Debrecen városától a közgyűlési termet és 300 korona segélyt kérnek.

— **A hadsereg léghajója Budapesten.** Fővárosi tudósítónk jelenti: Esetlenül nagy, sárga selyemtestével szinte hozzátapad a Rákosmózó földjéhez a Parseval. Gullivert kötözték így oda cövekkel, kötéllel a törpék. És körülötte a Gulliver törpéi, ezekre menő tömeg, magas katonák, automobilkosztűnös hölgyek, urak és egyszerű népség állja körül bámulól szemmel. Katonák, rendőrök nem igen szigoruan vett kordonnal őrzik, pléhgalléros tisztek magyarázgatják, hogy háboru esetén egyszeri szökésre elérhető magassága és a magasban való akár órákig tartó lebegése miatt mennyivel biztosabb és célszerűbb, mint a repülőgép. Néhány lovaskapitány, körül-

löttük a legszélső gyűrű, kissé tagadólag megrázza a fejét és tovább állnak. Ők a nyáron látták a párisi repülőversenyeket és kissé más a véleményük Blériot, meg Fahrman gépeiről, mint a Parsevalról.

— **A Magyar Gyáriparosok Országos Szövetsége** debreceni fiókjá október hó 27. napján d. u. 2 órakor a Kereskedelmi és Ipar-kamaránál közgyűlést tart. A napirend a következő: 1. Elnöki előterjesztések: Dr. Chorin Ferenc üdvözlése jubileuma alkalmából. Dr. Hegedűs Lóránt üdvözlése képviselővé választása alkalmából. Ipari kísérleti állomás. A szalámigyártás adózási sérelme. Drágasági ankét. A magyar malmok sérelme. Tagsági mozgalom. 2. Vasuti díjszabási tanfolyam Debrecenben. 3. Városi statisztikai hivatal. 4. A debreceni iparosház létesítése. 5. Munkásügyek: Munkáslakás-ügy. Munkás statisztika. Munkáskertek. Kedvezményes közúti közlekedési munkásjegyek. 6. Közszállítási hivatal. 7. Ipari fabeszerzés. 8. A városi építkezési szabályrendelet. 9. Indítványok.

— **Eltűnt trafikosné.** Püspökladányról jelentik: A Csomagszállító-vállalat, mely az újságokat, könyveket kolportálja az országban, András István állomásfőnököt bizta meg a ladányi felügyelettel. Ő adta bizományba a lapokat és könyveket Békési Imrénének, ki a trafikot kezelte az állomáson. A napokban Békésiné, aki nem tudott elszámolni, egy éjszaka összepakkoita holmiját s miután még az állomási fizetőpincéértől 40 koronát kért kölcsön, eltűnt az állomásról 16 éves leányával együtt, akiről a csendőrség a körözésben azt írja, hogy igen kacér.

— **A méregbor.** Távirati tudósítónk jelenti: Az állami vegyvizsgálati intézet ma pótlólag a végleges vizsgálati eredményt közli a rendőrségnek. Eszerint a köröshegyi győgytárban talált borban, mellyel a mérgezés történt, nemcsak strichnint, hanem arzénsavat is találtak. Eszerint teljesen kizártnak tekinthető az a feltevés, hogy az üvegbe tévedésből került a méreg. A rendőrség megállapította azt is, hogy a köröshegyi győgytárból 2'1 gr. strichnin hiányzik.

— **A lilaruhás hölgy.** Pár nappal ezelőtt egy érdekes arcú, elegáns, lilakoszthűs urhölgy házalta végig a debreceni uricsaládokat és könyöradományokat gyűjtött. A rejtélyes lilahölgy nem kért engedélyt erre a rendőrségtől és nem is mutatta be az engedélyt láttamozás végett. — Mindenféle azt mondta ugyanis, hogy Aradról jött és egy ottani tudóvészes színész javára gyűjtöget. Tisztán nemes önzetlenségéből járja végig a szerencsétlen ember érdekében a vidéki városokat. Ezzel szemben azonban nagyon óvatosan működött a lilaruhás hölgy, aki mielőtt belépett volna a házba, kipuhította a környékbeli lakóktól, hogy kik laknak benne. A rendőrség gyanút fogott és egy közegét küldötte ki az idegen hölgy ellenőrzésére. — A lilaruhás hölgy azonban nyomtalanul eltűnt tegnap óta.

— **A cipész-sztrájk.** A debreceni cipész munkások tudvalevőleg sztrájkra léptek a munkások és a munkaadók közt felmerült differenciák miatt. Ez ügyben holnap lesz a békéltető tárgyalás s remélhetőleg, a harc mindkét részről békés megoldást fog nyerni.

— **Csalás a lipői turóval.** Eperjesről írják: A földművelésügyi miniszter Sáros megye alispánjához rendeletet intézet, amelyben tudatja, hogy a lipői turó és tehénsajt körül tapasztalt visszaélések ellen megfelelő

intézkedések tétele végett dr. Weiser István kir. fővegyészt a vármegyébe küldötte. Együttal utasította a földművelésügyi miniszter a magyaróvári tejkísérleti állomás vezetőjét, hogy a szükséges turóminták beszerzése és a kísérletek eszközzése végett Sárosvármegyébe utazzon. A kiküldöttek már megérkeztek és a vizsgálatok folyamatban vannak.

— **Köszönetnyilvánítás.** Mindazon rokonok, jó ismerősök, kik megboldogult jó nőm Polg. Vilmányi Imréné temetésén megjelenésükkel fájdalomukat enyhíteni szivesek voltak, fogadják ez uton leghálásabb köszönetünket. A gyászoló család.

— **Butorok** mindentéle fa- és kárpított kivitelben **Killer Ede** cs. és kir. udvari szállító butorgyáros, Piac-utca 68. sz. alatti nagy butortelepén legjutányosabb árban kaphatók.

— **Usona** világhírű gummi-sarok gyári lerakata a Linoleum-áruházban, Piac-utca 49. szám. Telefon 644.

Hunnia képei szépek!
Hunnia képei olcsók!
Hunnia képei tartósak!
Hunnia levelezőlapjai szenzációsak olcsóságban és kivitelben.
Hunnia műterem a PIAC- és CSAPÓ-UTCA SARKÁN az utcai oldalon van.
Hunnia modern berendezésű és fényképezeti műterem.

A kiváló bőr- és talpbetegségek gyógyítására

SALVATOR

szépség- és bőrgyógyászati, leucodermi, exanthematagógus, vörhenyes és hurutos bőrbetegségekre alkalmas

Természetszerűen készített és nagyjavára kapható ásványvizsorszállókban és győgytárakban.

SCHULTES ÁGOST Szigye-Lipőci Salvator-forrás-vállalat, Budapest, Budótrágya 8.

TÁVIRATOK.

A görög kormányválság.

Athén, október 25. A kamara a kabinetnek 208 szavazattal 31 ellen — 27 szavazócédula üres volt — bizalmat szavazott. Venizelos minisztere'nök hír szerint kijelentette, hogy számos szavazatot csupán sziveségből adtak le a kabinet javára. A helyzetről tovább fog gondolkodni és azután elhatározását nyilvánítani fogja. Azt hiszik, hogy a minisztere'nök ragaszkodik fog a nemzetgyűlés feloszlatásához.

A bolgár támadás.

Üszkőb, október 25. Nagy izgalmat keltenek egy bolgár bandának újabb rémtettei. A banda többek közt Iszib faluban hat mohamedánt meggyilkolt.

Árviz Palermóban.

Palermó, október 25. A hivatalnokok és katonatisztek legnagyobb erőfeszítései dacára lehetetlen Cetara község felső, erősen elpusztított részén előnyomulni, mert a víztömegek óriási anyagot sodornak tova. Eddig két halottat és kilenc sebesültet találtak. A község két harmadrésze már teljesen elpusztult.

A vasutassztrájk fináléja.

Páris, október 25. A keleti pályaudvarban szolgálatot teljesített katonákat a mai napon végképp elbocsátották.

Felelős szerkesztő: PÓSCH DEZSŐ.

Olcsó írógépek!

Minden rendszerűek kitűnő állapotban, jóállással adatnak el.

„MERKUR”

összes rendszerű írógépek műszaki vállalat cégnél. Speciális javító műhely!

Adler

elsőrangú gyártmány, teljesen látható írásu és legnagyobb átütő képességű

IRÓGÉP

Kizárólagos képviselő: Debreczen és Hajdumegyére.

Kellékek

valamennyi rendszerű ír- és sokszorosító gépekhez!

COPYING OFFICE gépiró, másoló és sokszorosító iroda. Telefon 5—40.

Debreczen, Arany János-utca 2.

Bejárat a II-ik kapun.

Eladó föld a Kadarcsnál.

Nagyelepen, a Kadarcsnál
9 nyilas elsőrendű fekete szántóföld
eladó.

Ingyen felvilágosítást ad és vevőnek díjtalanul nevére iratja eladással egyedüli megbízott

Dezső László

telekkönyvi okl.
volt rendőrfogalmazó.
Büsi-utca 7.

Nagy jövedelemre

tehet szert intelligens megjelenésű fiatal úri ember, aki az üzleti élet iránt érzékkel bír, a helyi piacon való eljárásra. Jelentkezni lehet személyesen a kiadóhivatalban, Piac-utca 12.

Egy nagyobb iparvállalat

1911. május 1-ére, a főtéren, vagy a főtérhez közel,
megfelelő helyiséget

keres. — A helyiség álljon földszinti 2 nagy szobából (6×6m.) esetleg megfelelő nagyságú világos raktárhelyiségből, és 3 kisebb szobából. Esetleg kisebb ház összes helyiségeit bérbe veszi.

Cím a kiadóhivatalban.

Házlebontás miatt mélyen leszállított árak!

Telefon 330.

Alapított 1901-ben.

Telefon 330.

Norovitz Zsigmond papirkereskedése

Debreczen, Piac-utca 12. szám (Stenczinger-ház)

Minden iskolában érvényes

füzeteket

rajzeszközöket

vonalzókat

rajztáblákat

rajztömböket

A fényképezést kedvelők részére raktáron tart:

Fényképező gépeket
lábakat
rámákat

Fényérzékeny lemezeket
papírokat

előhívó, aranyfürdő, fixáló szereket és egyéb eszközöket.

Amateur-kartonok nagy választékban.

A Kereskedelmi Iskolákban szükségelt összes füzetek, rovatolt papírok legnagyobb választékban és a legolcsóbb árban.

Gondoskodjatok jövőtökről.

Mindenki úgy saját, valamint hozzártartozói jövőjét legalkalmasabban a **Kölcsönös Segélyző Egyesületnél Temesvárott** biztosíthatja.

Mert 1 korona havi tagsági díj ellenében egy évi tagság után halálozásra 2000 korona halálozási segélyt, 3 évi tagság után munkaképzetlenség esetére 50 korona havi segélyt biztosíthat.

Csekély havi járulék mellett mindenki leányainak 2000 korona hozományt és fiugyermekeinek 2000 korona önállósítási segélyt biztosíthat.

Ha a gyermek atyja 3 évi tagság után elhal, az esetben minden további befizetés megszűnik és a fiu 13 éves koráig, a leány pedig 20 éves koráig 30 korona havi segélyt élvez, míg a fiu nagykorúsága, a leány férjhezmenetele alkalmával üzletrészenként 2000 korona teljes összegben kifizetik.

Az intézet teljes biztosságot nyújt tagjainak, jegyzett üzletrészek 7 millió korona, ezen kívül **200,000 korona biztosítási alap az állampénztárba** letéve.

Alapszabályokat és felvételi iveket a Kölcsönös Segélyző Szövetkezet titkárságánál Debreczen, Hatvan-u. 16. sz. a. Tarr Mihálynál díjmentesen kaphat.

Ügynökök helyben és vidékre felvétetnek.

Uj! Uj! Uj!

Ruhakölcsönző Intézet**LATINKA LAJOS**

szabó, vegytisztító és javító Intézete

BATTHYÁNYI-UTCA 12.

Ruhakölcsönző vállalata. Mindennemű jelmez és alkalmi ruhák nagy választékban. — Szini előadásokra, szüreti és álarcos alkalmakra. — Vidékre is csekély díjért kölcsön kaphatók.

Külön osztály. Uraságotól levetett ruhákat a legmagasabb árakban veszek s rendbe hozva olcsón árusítom.

Ölítőnyök 1 órán belül szépen kivasaltnak 1 kor. 20 fillérért.

Becsés pártfogást kér

Latinka Lajos.

OLCSÓ ÁRAK!**Apró hirdetések.**

28 KRAJCARÉRT fejel férfi vagy női harisnyát BENYÁTS EMIL villanyerőre berendezett harisnyagyára. Debrecen, Tiszapalota.

80 m. TERÜLETŰ bolthajtásos pincze kiadó Arany János-utca 58.

BOLTHELYISÉG a Csapó-utca 10. számú házban kiadó. Értekezhetni az udvarban.

CZIMBALOMÓRÁKAT ad jutányos árért Láposy Hegedűs Sarolta okleveles cimbalomtanító. Darabos-u. 25. sz. a.

KÉT FIATAL ember teljes ellátásra elfogadtatik. Darabos-utca 25.

10 KRAJCÁR egy iskolai könyv bekötése Horovitz Zsigmond papír, író- és rajzszerekkereskedésében. Debrecen, Piac-u. 12.

NAGYON JÓ izletes házi koszt kapható és teljes ellátásra két fiatal ember elfogadtatik. Péterfia-u. 61. szám.

Mutatvány Klár Andor most megjelent füzetéből.**Jóakarató tanács**

Sokan azt állítják, hogy hitelgényük kielégítésénél, illetve pénzkölcsöneik megszerzésénél

közvetítőre nincs szükségük!

Ez téves felfogás, mert amint senki sem lehet saját orvos, még ha ért is az orvosi tudományhoz, — vagy nem láthatja el peres ügyeit saját maga a bíróság előtt, ép oly kevéssé intézheti kellő szakértelemmel kölcsönének megszerzését. Gyakorlat teszi a mestert, ez a régi közmondás itt is alkalmazható. Az a magánfél, aki pénzügyletek lebonyolításával hivatásszerűen nem foglalkozik, nem lehet tisztában azzal, hogy a pénzpiacnak folytonos hullámozása közepette, melyik az a pénzforrás, hol hitelszükségletét legelőnyösebben szerezheti meg. — Aki tehát nem járta a pénzvilág szövevényes labirintusában, az csak ötletszerűen járhat el a saját ügyében is és lehetséges, hogy épen oda botlik be, ahol legkedvezőtlenebbül bálnak el vele. — Mig ha egy lelkiismeretes közvetítő bankirodához fordul, csekély jutalék ellenében, amely egyszer és mindenkorra fizetendő, fel lesz mentve a kölcsön megszerzésével járó fáradságok és keletlenlégek alól és hogy úgy mondjam, helybe hozzák neki a pénzt.

Ne sajnálja tehát a közvetítőtől a csekély jutalékot és bármily természetű pénzkölcsönre van szüksége, forduljon a legteljesebb bizalommal irodámhoz és eleve is biztosíthatom, hogy az eredményvel meg lesz elégedve.

KLÁR ANDOR.**Klár Andor bankirodája Piacz-utca 77. sz. :: Telefon: 445. sz.**